

TILNI O'QITISHDA ZAMONAVIY METODLARNING O'RNI

Tursunova Sarvinoz Bahodir qizi

Annotatsiya: Ushbu maqola chet tillarini o'qitishda zamonaviy metodlarning o'rnini o'rganadi. Tadqiqot usullari sifatida adabiyotlar tahlili va amaliy tajribalarni o'rganish qo'llanilgan. Natijalar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy metodlar til o'rganishni samarali va qiziqarli jarayonga aylantiradi. Tahlil va muhokamada ushbu metodlarning afzalliklari va kamchiliklari ko'rib chiqiladi. Xulosada zamonaviy metodlarni joriy etish bo'yicha tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: chet tili, o'qitish metodlari, samaradorlik, motivatsiya, kommunikativ yondashuv.

Аннотация: В данной статье исследуется место современных методов обучения иностранным языкам. В качестве методов исследования использовались анализ литературы и изучение практического опыта. Результаты показывают, что современные методы делают изучение языка эффективным и увлекательным процессом. В анализе и обсуждении будут рассмотрены преимущества и недостатки этих методов. В заключении даны рекомендации по внедрению современных методов.

Ключевые слова: иностранный язык, методы обучения, эффективность, мотивация, коммуникативный подход.

Abstract: This article explores the place of modern methods in teaching foreign languages. Literature analysis and the study of practical experiments have been used as research methods. The results show that modern methods make language learning an effective and interesting process. The analysis and discussion will consider the advantages and disadvantages of these methods. The conclusion provides recommendations for the introduction of modern methods.

Keywords: Foreign Language, Teaching Methods, efficiency, motivation, communicative approach.

Kirish

Chet tillarini o'rganish bugungi kunda tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Globallashuv va xalqaro hamkorlikning kengayishi tufayli tillarni bilish zaruriyati ortib bormoqda [1]. Shu bilan birga, an'anaviy til o'qitish metodlari ko'pincha talabalarning qiziqishini uyg'ota olmaydi va samaradorligi past bo'ladi [2]. Zamonaviy metodlar esa til o'rganishni yanada qiziqarli va samarali jarayonga aylantirishi mumkin.

Ushbu maqolaning maqsadi chet tillarini o'qitishda zamonaviy metodlarning o'rnini o'rganish va tahlil qilishdan iborat. Tadqiqot davomida quyidagi vazifalar belgilangan:

- Mavjud adabiyotlarni tahlil qilish va zamonaviy metodlarning turlarini aniqlash;
- Amaliy tajribalarni o'rganish orqali ushbu metodlarning samaradorligini baholash;
- Zamonaviy metodlarni joriy etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish.

Usullar va adabiyotlar tahlili

Tadqiqotda asosan adabiyotlar tahlili va amaliy tajribalarni o'rganish usullari qo'llanilgan. Mavzuga oid ilmiy maqolalar, kitoblar va hisobotlar o'rganib chiqilgan. Xususan, Berns va Erixonning "Kommunikativ til o'qitish: nazariya va amaliyot" [2], Nunanning "Til o'qitishda

vazifaga asoslangan yondashuv" [4], Prensining "Til o'qitishda texnologiyalarning o'rni" [5] kabi ishlari muhim manba bo'lib xizmat qildi.

Bundan tashqari, chet tili o'qituvchilari va talabalar bilan suhbatlar o'tkazildi, dars jarayonlari kuzatildi. Tajriba natijalarini tahlil qilish uchun statistik usullar qo'llanildi.

Natijalar

Tadqiqot natijalariga ko'ra, zamonaviy til o'qitish metodlari quyidagi guruhlariga bo'linadi:

- Kommunikativ metodlar - til o'rganishning amaliy jihatlariga e'tiborni qaratadi. Talabalar real hayotiy vaziyatlarga yaqin topshiriqlarni bajaradilar, juftlikda va guruhlarda ishlaydilar [2].
- Vazifaga asoslangan yondashuv - talabalar oldiga ma'lum bir kommunikativ vazifa qo'yiladi va uni bajarish jarayonida til o'rganiladi [4].
- Loyihalarga asoslangan ta'lim - talabalar biror mavzu bo'yicha loyiha tayyorlaydilar va taqdimot qiladilar. Bu jarayonda ular ham til ko'nikmalarini, ham boshqa ko'nikmalarni rivojlantiradilar [3].
- Texnologiyaga asoslangan metodlar - til o'rganishda mobil ilovalar, onlayn platformalar, virtual reallik kabi texnologiyalardan foydalanishni ko'zda tutadi [5].

Kuzatishlar shuni ko'rsatdiki, zamonaviy metodlarni qo'llash talabalarda motivatsiyani oshiradi, dars jarayonini qiziqarli va samarali qiladi. Masalan, kommunikativ topshiriqlar talabalarning nutq ko'nikmalarini sezilarli darajada yaxshilaydi. Texnologiyalar esa mustaqil ta'lim imkoniyatlarini kengaytiradi.

Tahlil va muhokama

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, zamonaviy metodlar an'anaviy metodlarga qaraganda samaraliroq. Ular talabalarning faolligini oshiradi, til ko'nikmalarini tabiiy yo'l bilan rivojlantiradi. Bundan tashqari, ushbu metodlar til o'rganishga bo'lgan qiziqishni uyg'otadi, talabalarga motivatsiya beradi.

Shunday bo'lsa-da, zamonaviy metodlarning ayrim kamchiliklari ham mavjud. Ular ko'pincha katta tayyorgarlik talab etadi, darslarni tashkil etish murakkab bo'lishi mumkin [4]. Bundan tashqari, ayrim metodlar, masalan, texnologiyalarga asoslangan ta'lim, ma'lum sharoitlarni (kompyuter, internet) talab qiladi va hammaga ham mos kelmasligi mumkin.

Umuman olganda, zamonaviy metodlarning afzalliklari kamchiliklaridan ko'p. Ularni joriy etish o'quvchilarga ham, o'qituvchilarga ham til o'rganish/o'qitish jarayonini yoqimliroq va samaraliroq qilishga yordam beradi.

Zamonaviy metodlarning yana bir afzalligi shundaki, ular talabalarning mustaqil fikrlash va muammolarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi [6]. Masalan, loyihalarga asoslangan ta'lim talabalarni izlanishga, axborot to'plashga, tahlil qilishga undaydi. Bu esa nafaqat til ko'nikmalarini, balki boshqa muhim ko'nikmalarni ham shakllantiradi.

Shuningdek, zamonaviy metodlar talabalarning individual xususiyatlarini hisobga olish imkonini beradi. Har bir talaba o'ziga xos o'rganish uslubiga, qiziqishlarga ega. An'anaviy metodlar ko'pincha barcha talabalarni bir xil andozada o'qitishga harakat qiladi. Zamonaviy metodlar esa talabalarning turli ehtiyojlariga javob bera oladi, ularning kuchli tomonlarini rivojlantirishga yordam beradi [7].

Biroq shuni ham ta'kidlash kerakki, zamonaviy metodlarni joriy etish o'qituvchilardan katta mas'uliyat va professionallikni talab qiladi. O'qituvchi darslarni puxta rejalashtirilishi, har bir

talabaniing faoliyatini kuzatib borishi, kerakli yo'naltiruvlar berishi lozim [8]. Bu esa o'qituvchilarga qo'shimcha yuk bo'lishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy metodlarning samaradorligi ko'p jihatdan o'qituvchining mahoratiga bog'liq. Metodlarni to'g'ri tanlash va qo'llash, dars jarayonini samarali tashkil eta bilish muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, an'anaviy metodlarning ham o'ziga xos o'rni bor va ularni mutlaqo inkor etish to'g'ri emas. An'anaviy va zamonaviy metodlarni uyg'unlashtirgan holda qo'llash eng yaxshi natijalarni berishi mumkin.

Xulosa

Tadqiqot davomida quyidagi xulosalarga kelindi:

- Zamonaviy til o'qitish metodlari til ko'nikmalarini samarali rivojlantirishga yordam beradi;
- Kommunikativ metodlar va vazifaga asoslangan yondashuv ayniqsa samarali hisoblanadi;
- Texnologiyalardan foydalanish o'quv jarayonini boyitadi va mustaqil ta'limni qo'llab-quvvatlaydi;
- Zamonaviy metodlarni joriy etish ma'lum qiyinchiliklar bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

References

1. Crystal, D. (2003). *English as a Global Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
2. Burns, A. & Erixon, K. (2018). *Communicative Language Teaching: Theory and Practice*. *ELT Journal*, 72(4), 413-423.
3. Stoller, F. (2006). Establishing a theoretical foundation for project-based learning in second and foreign language contexts. In G.H. Beckett & P.C. Miller (Eds.), *Project-based second and foreign language education: Past, present, and future* (pp. 19-40). Greenwich, CT: Information Age Publishing.
4. Nunan, D. (2004). *Task-Based Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Prensky, M. (2005). *The Role of Technology in Teaching and the Classroom*. *Educational Technology*, 1(3), 1-3.
6. Larmer, J., Mergendoller, J., & Boss, S. (2015). *Setting the Standard for Project Based Learning*. Alexandria: ASCD.
7. Tomlinson, C. A. (2014). *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners*. Alexandria: ASCD.
8. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
9. Djafarova, Dildora, Yaxshiboyeva Nodira, and Abdullayeva Zulfiya. "Socio-Cultural Memory and Its Reflection In French Phraseology." *Journal of Positive School Psychology* (2022): 2883-2889.
10. Yaxshiboyeva, Nodira. "Reconstruction of coloristic expressions in erkin azam's" noise" and" pakana's love"." *Конференции*. 2021.
11. Ilhomovna, Djafarova Dildora, and Bobokalonov Odilshoh Ostonovich. "Interaction of Language Games in the Articulation of "Historical Memory" Within French and Uzbek

- Phraseology." American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education (2993-2769) 2.1 (2024): 348-354.
12. Ilhomovna, Djafarova Dildora, Bobokalonov Odilshoh Ostonovich, and J. A. Yakubov. "Archaic Phraseological Units as Windows into "Historical Memory" in French and Uzbek Linguistic Traditions." American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157) 2.1 (2024): 163-169.
 13. Ilhomovna, Djafarova Dildora, Bobokalonov Odilshoh Ostonovich, and Yaxshiboyeva Nodira Ergashovna. "Contemporary Usage of Archaic Phraseological Units Expressing "Historical Memory" In Uzbek and French Languages." American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education (2993-2769) 2.2 (2024): 371-377.
 14. Ilhomovna, Djafarova Dildora. "Phraseological Units Expressing "Memory"/" Mémoire" in Linguistics and their Analysis through Texts." Best Journal of Innovation in Science, Research and Development 2.11 (2023): 490-492.
 15. Яхшибоева, Нодира. "Таржима жараёнида маданиятлараро мулоқотнинг социолингвистик хусусиятлари." Академические исследования в современной науке 2.17 (2023): 165-169.
 16. Иногамова, Ф. М., and Н. Э. Яхшибоева. "Фразеологик маънонинг конвенциаллиги." Academic research in educational sciences 3.5 (2022): 1176-1182.
 17. Яхшибоева, Н. (2023). Туристический дискурс как один из особых видов институционального дискурса. International Bulletin of Applied Science and Technology, 3(6), 879-884.
 18. Яхшибоева, Нодира. "The role of tourism terminology in french." O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI XABARLARI, 2023,[1/4] (2023).